

Windisch Éva (1924–1993)

Windisch Éva 1924. július 22-én született Budapesten értelmiségi családban. Középiskoláit a Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumban végezte. 1942–47 között a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának történelem–latin szakos hallgatója volt. 1947-ben középiskolai tanári oklevelet szerzett és – sub laurea almae matris – doktorrá avatták.

1946–47-ben könyvtárkezelő volt a Szekfű Gyula vezette egyetemi Magyar Történeti Intézetben. 1947-ben díjtalan, majd 1948-ban rendes alkalmazást nyert az Országos Széchényi Könyvtárban. Az első néhány hónaptól eltekintve 1948-tól kezdve végig a Kézirattárban dolgozott. 1963–70 között a Könyvtár Várba költözésével kapcsolatban szervezett kézi-

könyvtári csoport történész előadója volt. 1970-ben a Kézirattár vezetője lett, s ebben a minőségben vonult nyugdíjba 1985 végén. Vezetői tevékenységének 15 esztendeje alatt kidolgozta és gyakorlatba ültette a fondfeldolgozás szabályzatát, s a gyűjteményt számos értékes hagyatékkal és irattárral gyarapította, melyekhez modern fondjegyzékek készültek. Működése alatt került haza az Ómagyar Mária-siralmat tartalmazó Löweni Kódex. Nyugdíjazása után a Hungarikum-Kézirat-Kataszter elnevezésű OTKA-program elméleti és gyakorlati munkálatait vezette.

Könyvtári munkája mellett kezdettől végig folytatott tudományos tevékenységet. 1971-ben megszerezte a történettudomány kandidátusa tudományos fokozatot. Legutolsó munkája, mely az értelmiség létszámát vizsgálja a 18–19. század fordulóján, a Kosáry Domokos 80. születésnapjára megjelenő emlékkönyvben látott napvilágot 1993 végén. Halála előtt egy héttel kollégáinak a kézirat-kataszterről tartott előadást szellemi és fizikai erőinek teljes birtokában.

Tudományos munkássága – saját felosztása szerint – a következő szakterületekre és publikációs formákra terjed ki:

1. *Folyóiratokban vagy önállóan megjelent tanulmányok.* A 18–19. századi tudománytörténet tárgykörébe vágó munkái közül kiemelkedik Kovachich Márton György, a forráskutató című kandidátusi értekezése. A 17–19. századi magyar irodalom- és sajtótörténet területéről a Közlöny ccímű 48-as hírlapról írt önálló kiadványát kell említeni. A magyarországi német nemzetiség 19. századi történetét tárgyaló munkái különböző történettudományi folyóiratokban jelentek meg. Jelentősek az OSZK történetének első évtizedeit feldolgozó tanulmányai és könyvtári érdekű cikkei, melyek kéziratári, fondfeldolgozási, kézirat-kataszteri, szakozási, segédkönyvtári kérdésekkel foglalkoznak az OSZK Évkönyvében, ill. hazai és külföldi szaklapokban.

2. *Szövegkiadások.* Windisch Éva legérettebb és talán legszebb filológiai teljesítménye Kemény János és Bethlen Miklós önéletírásainak közzététele, apparátussal. A két önéletírás először 1955-ben és 1959-ben jelent meg a Magyar századok sorozatban, majd több további kiadást ért meg.

3. *Bibliográfia.* 1954–75 között Windisch Éva félévenként, ill. évenként jelentette meg a magyar történettudományi irodalom bibliográfiáját a Századok c. folyóiratban. Ez a munka azonban pusztán előtanulmánynak tekinthető ahhoz a nagy vállalkozáshoz képest, amely a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének kereteiben a magyar irodalomtörténet bibliográfiájának összeállítását tűzte ki céljául, s amelynek sorozatszerkesztését – Vargha Kálmán társszerkesztése mellett – Windisch Éva végezte több évtizedes, nagy szakértelmet és körültekintést igénylő, odaadó és példás rendszerességgel. A magyar irodalomtörténet bibliográfiai kézikönyvének 1972 óta rendre megjelenő vaskos kötetei Windisch Évát méltán sorolják nemcsak az irodalomtudomány, de a bibliográfia tudományának klasszikusai közé is.

Windisch Éva 1951-ben házasságot kötött dr. Vörös Károly történésszel. Gyermeük, Vörös Boldizsár folytatja szülei foglalkozását.

Windisch Évában olyan tudósra emlékezünk, aki összhangot teremtett tudomány és szolgálat, hivatás és magánélet között, aki egyszerre volt tudós, köztisztviselő, nő és családanya, s akiről mi, közvetlen munkatársai, talán elmondhatjuk, hogy boldog ember volt.

Karsay Orsolya

Megjelent: OSZK Híradó, 36. évf. 11–12. sz. (1993), 8. l.